

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 26CoCsp/7/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4122211055
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Greguš
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2025:4122211055.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Greguša a členov senátu JUDr. Pavla Pileka a JUDr. Mareka Olekšáka, v spore žalobcu: Ing. Peter Babušík - KOMTECH, so sídlom Trieda Andreja Hlinku 606/27, Nitra, IČO: 40 879 917, proti žalovaným: 1/ A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. E. XXX/XX, F. G., 2/ H. A. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. E. XXX/XX, F. G., obaja žalovaní zastúpení: Mgr. Štefan Slováčik, advokát, so sídlom Palánok 3, Nitra, o žalobe o určenie, že zmluva o dielo je naďalej platná a odstúpenie od zmluvy o dielo je neplatný právny úkon, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 18Csp/180/2022 - 201 zo dňa 6. marca 2025, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 18Csp/180/2022 - 201 zo dňa 6. marca 2025 potvrdzuje.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Nitra (ako súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom č. k. 18Csp/180/2022 - 201 zo dňa 6. marca 2025 žalobu zamietol (výrok I.) a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi vo výške 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konania končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (výrok II.).

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 137 písm. d) CSP, § 37 ods. 1, § 39, § 40 ods. 1, § 40a, § 48 ods. 1, 2, § 631, § 633 ods. 1, § 642 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“).

3. V odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na to, že žalobca sa písomne podanou žalobou domáhal, aby súd rozhodol, že odstúpením od zmluvy o dielo žalovanými došlo v rozpore s Občianskym zákonníkom a zmluvným dojednaním zmluvy o dielo 11/2020, pretože žalovaní porušili podmienku dodatočného termínu vykonania zmluvy o dielo tým, že tak strany mohli urobiť jedine písomne vo forme dodatku, ktorý mali povinnosť podpísať obe strany, pričom v odstúpení uvádzali, že sa strany dohodli ústne. Súd prvej inštancie vyzval žalobcu uznesením č. k. 18Csp/180/2022 – 13 zo dňa 23.11.2022 na odstránenie vád podania. Žalobca dňa 09.12.2022 doplnil podanie tak, že žiadal, aby súd rozhodol, že zmluva o dielo 11/2022 uzavretá medzi žalobcom a žalovanými je naďalej platná, a teda odstúpenie zmluvy o dielo žalovanými je neplatný právny úkon.

4. Súd posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu, vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu, žalovaného 1/, pričom dokazovanie čítaním a oboznámením obsahu ostatných

listinných dôkazov nevykonali, pretože boli protistrane doručené. Po zistení skutkového stavu konštatoval nasledovné.

5. Súd prvej inštancie konštatoval, že v danom spore žalobu zamietol ako procesne neprípustnú, pretože sa nejednalo o určenie právnej skutočnosti vyplývajúcej z osobitného predpisu. Krajský súd v Nitre v zrušujúcom rozhodnutí uviedol, že podľa názoru odvolacieho súdu osobitným predpisom, na základe ktorého je možné sa domáhať neplatnosti právneho úkonu, je aj ust. § 40a OZ. Skutočnosť, že zo samotného textu predmetnej právnej normy nevyplýva výslovne možnosť podania žaloby, nepovažoval odvolací súd z hľadiska uplatnenia práva za významné. Súd prvej inštancie zvolil správnu právnu normu, ale nesprávne ju interpretoval, respektíve aplikoval. Krajský súd uviedol, že úlohou súdu prvej inštancie bude pokračovať v konaní a v rámci princípu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 CSP) v primeranej lehote meritórne rozhodnúť.

6. Následne súd prvej inštancie uviedol, že predmetom sporu je určenie, že zmluva o dielo je naďalej platná, a teda odstúpenie od zmluvy je neplatný právny úkon. Je nesporné, že medzi stranami sporu bola uzatvorená Zmluva o dielo, zároveň je nesporné odstúpenie od tejto zmluvy zo strany žalovaných. Občiansky zákonník v ustanovení § 48 ods. 1 určuje dôvody, pre ktoré je možné od zmluvy odstúpiť. Od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v Občianskom zákonníku alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Pre odstúpenie od zmluvy preto môžu byť iba dôvody, ktoré umožňujú ustanovenia Občianskeho zákonníka pri zmluve o dielo a dôvody výslovne uvedené účastníkmi záväzkového vzťahu. Zo zmluvy o dielo, ktorá bola medzi stranami sporu uzatvorená vyplýva, že v predmetnej zmluve nebolo dohodnuté odstúpenie od zmluvy. V článku IX., bod 9.4 sa strany dohodli, že ak v tejto zmluve nie je uvedené niečo iné, použijú sa primerane ustanovenia Občianskeho zákonníka. Žalovaní ako objednávateľia boli oprávnení odstúpiť od zmluvy s poukazom na § 48 ods. 1, § 642 OZ. Odstúpenie objednávateľa od zmluvy podľa § 642 ods. 1 OZ je osobitným prípadom odstúpenia od zmluvy, z ktorého dôvodu z neho vyplýva aj osobitný režim vyporiadania strán zmluvy o dielo. Osobitosť tohto odstúpenia ďalej spočíva v tom, že nejde o následok porušenia zmluvy a zákon ho neobmedzuje žiadnymi podmienkami ani dôvodmi. Predmetné odstúpenie súd posúdil ako odstúpenie od zmluvy podľa ust. § 642 ods. 1 OZ. Objednávateľ, v danom spore žalovaní boli až do okamihu zhotovenia diela oprávnení odstúpiť od zmluvy z akéhokoľvek dôvodu alebo aj bez uvedenia dôvodu. Odstúpenie od zmluvy je jednostranným právnym úkonom objednávateľa adresovaným zhotoviteľovi. Na jeho platnosť sa vyžadujú všeobecné náležitosti platného právneho úkonu (najmä § 37 OZ). Zákon dokonca nevyžaduje ani písomnú formu, avšak v prípade, že zmluva o dielo bola uzavretá písomne, potreba písomného odstúpenia vyplýva z ust. § 40 ods. 2 OZ, čo v danom spore bolo preukázané a medzi stranami nebolo sporné. Odstúpenie je právom žalovaných ako objednávateľov a nie je podmienené porušením povinnosti žalobcu ako zhotoviteľa. Za danej situácie je podľa názoru súdu potrebné rešpektovať vôľu žalovaných ukončiť vzájomný zmluvný vzťah založený zmluvou o dielo. S poukazom na uvedené súd mal za to, že došlo k účinnému odstúpeniu žalovaných v súlade s ust. § 642 ods. 1 OZ.

7. Nad rámec uvedeného súd prvej inštancie uviedol, že zo zmluvy vyplýva, že dielo malo byť dokončené do 21.01.2020, čo nebolo sporné, pričom z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že dielo v celom rozsahu nebolo dokončené v stanovenom termíne, uvedené potvrdil aj žalobca, pretože podľa tvrdení žalobcu požiadal o súčinnosť žalovaných, ktorá mu nebola poskytnutá. Žalobcom boli vykonané základné výkopové práce, pričom od 13.01.2020 nedošlo k pokračovaniu vo výkopoch inžinierskych sietí, ktoré sa žalobca zaviazal dokončiť do 21.01.2020, kedy mali v nadväznosti začať práce týkajúce sa položenia základovej dosky (predložené fotografie). K dokončeniu diela neprišlo ani v dodatočnej lehote do 24.01.2020, ktorá bola poskytnutá žalovanými žalobcovi ústne (formu zákon neupravuje a nie je vylúčené, že poskytnutie lehoty mohlo byť žalobcovi oznámené aj takouto formou). Žalobca tvrdil, že zo strany žalovaných mu nebola poskytnutá súčinnosť týkajúca sa certifikátu, a preto dielo nemohlo byť dokončené. Z emailovej správy zo dňa 23.01.2020 o 10:59 hod. žalovaní oznámili žalobcovi, že certifikát prepošlú na stavebný úrad, avšak uvedené by nemalo narušiť harmonogram prác tak ako sa dohodli. Teda žalobca mohol ďalšie práce riadne vykonávať. Súd následne poukazuje na emailovú správu žalovaného 1/, ktorá bola zaslaná žalobcovi dňa 23.01.2020 o 16:29 hod., kde žalobcovi oznámil, že certifikát ako aj vyhlásenie zhody, ktorý mu bol zaslaný, bude postačujúci pre potreby kolaudačného rozhodnutia, čím žalovaní poskytli súčinnosť žalobcovi. Zároveň súd udáva, že ak by aj prípadné certifikáty neboli vyhovujúce, za uvedené by niesli zodpovednosť žalovaní. V danom spore bolo preukázané, že žalobcovi bola poskytnutá primeraná lehota zo strany žalovaných ako objednávateľmi

na zjednanie nápravy, pričom žalobca ani v tejto lehote ako zhotoviteľ nápravu neurobil. Z uvedeného teda vyplýva, že žalobca bol voči žalovaným ku dňu odstúpenia od zmluvy zo strany žalovaných aj v omeškani s plnením svojich zmluvných povinností, teda povinnosť zhotoviť a dodať dielo v dohodnutom čase riadne a včas.

8. Súd poukázal, že odstúpenie od zmluvy bez uvedenia dôvodu podľa § 642 ods. 1 OZ a odstúpenie od zmluvy s uvedením dôvodu podľa § 642 ods. 2 OZ má rovnaké právne následky. Keďže súd vyhodnotil, že došlo k platnému odstúpeniu od zmluvy, v dôsledku platného odstúpenia došlo k zrušeniu záväzkovo právneho vzťahu medzi stranami sporu. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie žalobu žalobcu o určenie, že zmluva o dielo je naďalej platná a odstúpenie od zmluvy o dielo je neplatný právny úkon zamietol.

9. Vzhľadom na úspech žalovaných v konaní súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom dôvody hodné osobitného zreteľa s poukazom na ustanovenie § 257 CSP zistené u strán sporu ani v okolnostiach veci zistené neboli. O výške trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

10. Proti tomuto rozhodnutiu podal včas odvolanie žalobca žiadajúc odvolací súd, aby napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a sám meritórne rozhodol. V podanom odvolaní žalobca poukázal na existenciu odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Uviedol, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie považuje v celom rozsahu za arbitrárny, neodôvodnený, porušujúci žalobcovu právo na spravodlivý súdny proces. Namietal, že súd prvej inštancie posúdil odstúpenie žalovaných ako podanie podľa § 642 ods. 1 OZ, pričom k uvedenému záveru ho mala viesť vôľa žalovaných ukončiť zmluvný vzťah. Nikde však neuviedol, na základe akej vôle žalovaných, kde táto vôľa žalovaných bola súdu preukázaná a akými myšlienkovými postupmi dospel k danému záveru. Žalobca na pojednávaní práve poukazoval na uvedené dôkazy z konania 8C/13/2020, pričom súd sa s uvedeným nevyporiadal.

11. Žalobca v ďalšom namieta skutočnosť, že súd mal na jednej strane za preukázané, že žalovaní postupovali pri odstúpení podľa § 642 ods. 1 OZ a zároveň aj podľa § 642 ods. 2 OZ. Právna úvaha súdu prvej inštancie popiera v tomto zmysle zákona § 642 OZ, pretože nemohli skutkovo nastať oba dôvody odstúpenia naraz, teda na jednej strane odstúpenie bez uvedenia dôvodu (§ 642 ods. 1 OZ) a na druhej strane odstúpenie po poskytnutí dodatočnej lehoty na vykonanie diela (§ 642 ods. 2 OZ). Uvedené nemohlo byť skutkovo splnené kumulatívne naraz, pretože v prípade odstúpenia podľa § 642 ods. 1 OZ sa dodatočná lehota objednávateľom neposkytuje, pričom pri odstúpení podľa § 642 ods. 2 OZ sa zhotoviteľovi poskytuje dodatočný termín a až po jeho márnom uplynutí objednávateľ odstúpi. Súd prvej inštancie takto prijaté závery nijakým spôsobom neodôvodnil. Žalobca zároveň poukázal na to, že žalovaní v celom súdnom konaní nepredložili jeden jediný dôkaz, ktorý by preukazoval, že k ústnej dohode o dodatočnej lehote prišlo. Súd prvej inštancie ale mal v rozsudku za preukázanú existenciu ústnej dohody a poskytnutie dodatočnej lehoty. Žalobca pritom uviedol, že dohoda o dodatočnom termíne vykonania diela je možná výlučne písomne vo forme dodatku k písomnej zmluve o dielo. Súd sa nedostatočne vyposporiadal s uvedenou námietkou žalobcu, že nebolo možné dohodnúť termín dodatočného zhotovenia diela ústne, pretože žalobca mal za to, že nie je možné písomne uzavretú zmluvu o dielo meniť ústnou dohodou dvoch strán. Pokiaľ bola zmluva o dielo uzatvorená písomne, tak v zmysle OZ písomne uzavretú zmluvu je možné meniť jedine písomne, a to aj v prípade, ak zmluvné dojednania takúto skutočnosť neobsahujú.

12. Žalobca uviedol, že súd nesprávne bez preukázania a zavádzajúco označil súčinnosť žalovaného ako „súčinnosť ohľadne certifikátu“, pričom sa jednalo o súčinnosť žalovaných týkajúcu sa predloženia certifikátu žumpy na Stavebný úrad C.. Z uvedeného je jasný a podstatný rozdiel medzi súčinnosťou ohľadne certifikátu a súčinnosťou zaslať certifikát na stavebný úrad, aby ten rozhodol, či je tento v poriadku. Žalobca má za preukázané aj z emailu, ktorý žalobca poukázal súdu, že sám žalovaný prisľúbil vykonať súčinnosť zaslania certifikátov žumpy v piatok 24.01.2020 stavebnému úradu, pričom ich nezaslal a súčinnosť neuskutočnil. V uvedenej veci neobstojí subjektívny názor žalovaných, že súčinnosť vykonali tým, že o nej sám rozhodol jeden zo žalovaných. Žalovaní nie sú totižto Stavebný úrad C., aby mohli sami rozhodovať o tom, či certifikát je v poriadku alebo nie. Záver žalovaných je pre kolaudačné konanie, o ktorom rozhoduje stavebný úrad, bezvýznamné. Žalobca má za to, že súd nedôvodne v prospech žalovaných v rozsudku zamenil súčinnosť zaslania certifikátov stavebnému úradu za „súčinnosť ohľadne certifikátov“, pričom opomenul podstatný rozdiel, nereagoval na žalobcove

námietky a dôkazy, ktoré uvádzal na pojednávaní. Žalobca namieta tvrdenie súdu, že mohol postupovať ďalej v zhotovení diela, pretože žalovaní mu poskytli dostatočnú súčinnosť. Žalobca mohol v prácach pokračovať až po dodaní stanoviska zo stavebného úradu, pretože bez overenia certifikátu nemohol uložiť žumpu, nemohol ju napojiť na potrubie a nemohol dielo dokončiť. Žalovaní odstúpili od zmluvy v čase, keď sami mali povinnosť poskytnúť súčinnosť žalobcovi, pričom túto povinnosť si nespĺnili.

13. Žalobca ďalej namieta, že súd nemal oprávnenie rozhodovať o určovacej žalobe podľa § 136 písm. c) CSP, vo veci presného určenia odstúpenia podľa § 642 OZ. Žalobca sa v tomto konaní domáha určenia, že žalovaní splnili, resp. nespĺnili podmienky odstúpenia od zmluvy podľa § 642 ods. 2 OZ. Žalobca rovnako poukazuje na to, že odstúpenie podľa § 642 ods. 2 OZ predstavuje odstúpenie, kedy začínajú plynúť práva objednávateľa po tom, čo zhotoviteľ je v omeškani, teda po termíne odovzdania diela. Ak sa objednávateľ rozhodol odstúpiť, pretože sa obáva, že dielo nebude dokončené, bol tak oprávnený uskutočniť takéto odstúpenie po tom až dal primeranú lehotu zhotoviteľovi a tento ani po uvedenej lehote nedokončil. Má za to, že v tomto konaní nemal súd oprávnenie posudzovať výpovede žalovaného 1/ z konania 8C/13/2020 a tieto použiť v neprospech žalobcu v tomto konaní. Takéto konanie je v rozpore s právnou istotou, pretože dôvod určenia odstúpenia od zmluvy vznikol žalovanými, ktorí ho špecifikovali v súdnom konaní sp. zn. 8C/13/2020, pričom žalobca na základe uvedeného sa následne domáhal súdnej ochrany v tomto súdnom konaní. Súd má teda rozhodovať o platnom, resp. neplatnom odstúpení od zmluvy žalovanými a nie skúmať, či žalobca správne žaloval určovacou žalobou, keď sa žalobca domáha súdnej ochrany práve na základe vymedzeného dôvodu žalovanými v konaní sp. zn. 8C/13/2020. V závere podaného odvolania žalobca namieta postup súdu, keď na jednej strane vyzýval žalovaných na predloženie dôkazov, ktoré potvrdzujú ich tvrdenia, pričom sa s tvrdeniami žalobcu a ním predloženými dôkazmi súd nevysporiadal.

14. K žalobcom podanému odvolaniu sa písomne vyjadrili žalovaní, uvádzajúc, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považujú za zákonné, legitímne a vecne správne. Žalovaní rozporujú tvrdenia žalobcu a upozorňujú na mylný výklad príslušných ustanovení, ako aj opomínanie podstatných a rozhodujúcich skutočností uvádzaných žalobcom v celom konaní. Z vykonaných listinných dôkazov nesporne vyplýva existencia zmluvy o dielo ako aj odstúpenie od tejto zmluvy zo strany žalovaných, je preto na ťarchu žalobcu uniesť bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno na preukázanie a popretie týchto skutočností. Žalobca ako dominus litis je v prvom rade viazaný dôkazným bremenom, nakoľko na jeho žalobu sa niečoho domáha a uvádza skutkové okolnosti, ktoré je potrebné preukázať. V konaní pred súdom prvej inštancie nebol zo strany žalobcu predložený jediný dôkaz na podporu jeho tvrdení a takéto dôkazy ani nenavrhol. Je priam nepredstaviteľné na základe akého titulu a dôkazu by bolo možné konštatovať opak, a to, že odstúpenie od zmluvy je neplatné. Žalovaní majú za to, že žalobca neuniesol bremeno tvrdenia ako ani dôkazné bremeno. Taktiež žalobca nesprávne interpretuje zákonné ustanovenia. Všetky dôkazy produkované v rámci konania, ako aj v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 8C/13/2020 o zaplatenie 1.095,92 eura s príslušenstvom jednoznačne osvedčujú záver, že žalobca porušil povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o dielo a žalovaní od predmetnej zmluvy riadne odstúpili. Odvolaciemu súdu navrhli, aby napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

15. Žalobca v rámci odvolacej repliky uviedol, že má za to, že uniesol dôkazné bremeno tým, že skrz emailovú komunikáciu preukázal nevykonanie súčinnosti zo strany žalovaných. Práve žalovaní súdu nepredložili žiaden dôkaz, ktorým by preukázali, že splnili súčinnosť v takom rozsahu v akom sa zaviazali. Poukázal na skutočnosť, že žalovaní v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/13/2020 uviedli, že od zmluvy o dielo odstúpili po tom ako zhotoviteľ ani v dodatočnej lehote dielo nedokončil. Uvedené vyplýva aj z výpovede žalovaného 1/ v konaní vedenom pod sp. zn. 18Csp/180/2022, kde uviedol, že sa ústne dohodol so žalobcom na predĺžení lehoty.

16. Žalovaní v odvolacej duplike uviedli, že základné právo objednávateľa je právo odstúpiť od zmluvy o dielo, a to aj bez predchádzajúceho porušenia povinnosti zo strany zhotoviteľa a bez uvedenia dôvodu. Je nesporné, že žalovaní využili ich základné právo ako objednávateľov a od zmluvy o dielo riadne a účinne odstúpili. Skutočnosti uvádzané žalobcom považujú žalovaní v značnej miere za irelevantné, zavádzajúce a bez významu k meritórnym otázkam.

17. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané žalobcom ako oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote (§ 359, § 362 ods. 1 CSP), a že spĺňa náležitosti odvolania v zmysle § 363 CSP, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi

odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom podľa § 219 ods. 3 CSP za použitia § 378 ods. 1 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke krajského súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, avšak z iného právneho dôvodu.

18. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

19. Odvolací súd preskúmaním obsahu spisu zistil, že predmetné konanie začalo doručením žaloby súdu prvej inštancie dňa 06.11.2022, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že zmluva o dielo je platná, a že odstúpenie od tejto zmluvy je neplatný právny úkon. Súd prvej inštancie o podanej žalobe prvýkrát rozhodol rozsudkom č. k. 18Csp/180/2022 - 71 zo dňa 26. októbra 2023, tak, že žalobu zamietol ako procesne neprípustnú z dôvodu, že sa nejedná o určenie právnej skutočnosti vyplývajúcej z osobitného predpisu v zmysle § 137 písm. d) CSP, pretože ustanovenie § 40a OZ nepredstavuje osobitný predpis. Z dôvodu podaného odvolania zo strany žalobcu Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 26CoCsp/10/2024 – 114 zo dňa 26. septembra 2024 vyššie uvedený rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, keď aj s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/238/2022 zo dňa 24. januára 2024 mal za to, že osobitným predpisom, na základe ktorého je možné sa domáhať neplatnosti právneho úkonu, je aj ust. § 40a OZ. Následne súd prvej inštancie po vrátení veci rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že žalobu zamietol, keďže vyhodnotil, že došlo k platnému odstúpeniu od zmluvy. Uvedené rozhodnutie je predmetom tohto odvolacieho prieskumu.

20. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že ak súd prvej inštancie žalobu o určenie, že zmluva o dielo je platná a že odstúpenie od zmluvy o dielo je neplatný právny úkon zamietol, je jeho rozhodnutie vecne správne, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, avšak z iného právneho dôvodu ako uvádza súd prvej inštancie.

21. Odvolací súd v prvom rade konštatuje, že súd prvej inštancie sa po vrátení veci v novom konaní správne riadil pokynmi odvolacieho súdu a v jeho intenciách pri otázke právneho posúdenia veci v kontexte § 137 písm. d) CSP vzal do úvahy aj ust. § 40a OZ ako osobitný predpis, avšak nedostatočne skúmal, či dané ustanovenie zákona je možné aplikovať na uvedený skutkový stav. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že zo strany žalovaných došlo k platnému odstúpeniu od zmluvy o dielo, čoho dôsledkom bolo platné ukončenie zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovanými. Inými slovami súd prvej inštancie vyhodnotil, že určenie neplatnosti odstúpenia od zmluvy o dielo a že táto zmluva je platná, je možné subsumovať pod ust. § 40a OZ. Aj keď súd prvej inštancie dospel k správne záveru o potrebe zamietnutia podanej žaloby, odvolací súd má za to, že v danom prípade tak nebolo z dôvodov uvedených súdom prvej inštancie v jeho novom rozhodnutí, ale z dôvodu procesnej neprípustnosti podanej žaloby v zmysle § 137 písm. d) CSP, pretože sa v danej spornej veci nejedná o určenie právnej skutočnosti vyplývajúcej z osobitného predpisu. K uvedenému záveru odvolací súd dospel z nasledovných skutočností.

22. Podľa § 137 písm. d) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

23. Podľa § 40a OZ, ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589 a § 701 ods. 1, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40). Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovolá.

24. K otázke dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu odvolací súd v prejednávanej veci uvádza, že neplatnosť právneho úkonu môže byť absolútna alebo relatívna; Občiansky zákonník pojem „absolútna neplatnosť“ nepoužíva; neplatnosť právneho úkonu podľa Občianskeho zákonníka má v zásade povahu absolútne neplatného právneho úkonu (neplatné sú právne úkony, ktoré nemajú niektoré

z náležitostí, ktoré zákon pod sankciou neplatnosti právneho úkonu vyžaduje); od absolútne neplatného právneho úkonu je potrebné odlíšiť relatívne neplatný právny úkon, relatívne neplatné právne úkony sú vymedzené v § 40a OZ taxatívne (rozšírenie týchto prípadov per analogiam nie je prípustné); absolútna neplatnosť nastáva priamo zo zákona; na absolútnu neplatnosť prihliada súd ex officio, relatívnej neplatnosti je potrebné sa dovolať, právo dovolať sa relatívnej neplatnosti patrí tomu, kto je týmto úkonom dotknutý. Napokon, k relatívne neplatnému právnomu úkonu je potrebné uviesť, že tento úkon je podmienene platný, právo dovolať sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej lehote; definitívna platnosť právneho úkonu nastáva po uplynutí troch rokov odo dňa urobenia právneho úkonu, ak nedošlo k dovolaniu sa relatívnej neplatnosti, dodatočným schválením právneho úkonu alebo dodatočným odpadnutím dôvodu relatívnej neplatnosti.

25. Ako už súd vyššie konštatoval, prípady relatívnej neplatnosti sú v § 40a OZ uvedené taxatívne. Ich rozšírenie prostredníctvom výkladu alebo analógie nie je prípustné. Z toho však a contrario vyplýva, že všetky ostatné dôvody neplatnosti sú dôvodmi absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Ak ide o niektorý z prípadov absolútnej neplatnosti právneho úkonu, nemožno ani rozhodnutím súdu navodiť stav, akoby šlo o relatívnu neplatnosť právneho úkonu, a to ani výkladom vôle strán pri uzavretí zmluvy a ich následného správania. V opačnom prípade by išlo o faktickú novelizáciu § 40a OZ súdom, ktorá je z pohľadu ústavného princípu trojdelenia štátnej moci neprípustná (k tomu pozri nález ÚS SR zo dňa 22.6.2017 sp. zn. II. ÚS 796/2016). Dôvody neplatnosti sú nasledovné: nedodržanie zákonom ustanovenej alebo účastníkmi dohodnutej formy právneho úkonu (§ 40 ods. 1); omyl konajúceho, ktorý vychádza zo skutočnosti, ktorá je na uskutočnenie právneho úkonu rozhodujúca, ak osoba, ktorej je právny úkon určený, omyl vyvolala alebo o ňom mohla vedieť (§ 49a); porušenie zákonného predkupného práva spoluvlastníkov pri prevode spoluvlastníckeho podielu na iné ako blízke osoby v zmysle § 116 a 117 (§ 140); chýbajúci súhlas druhého manžela v nie bežných veciach týkajúcich sa nakladania s majetkom v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov (§ 145 ods. 2) (a to aj v prípade vykonania výzvy na vrátenie daru podľa § 630); opomenutie neopomenuteľných dedičov v závete mimo situácie, že došlo k ich vydedeniu (§ 479); rozpor pri dojednaní ceny v rozpore so všeobecne záväzným predpisom o cenách v rozsahu odporujúcom tomuto predpisu (§ 589); chýbajúci súhlas spoločných nájomcov bytu v nie bežných veciach pri spoločnom nájme bytu (§ 701 ods. 1); rozpor dojednanej odmeny sprostredkovateľa so všeobecne záväznými právnymi predpismi (§ 775) a z dôvodu rozporu právneho úkonu so zákonom č. 18/1996 Z. z. o cenách (ako aj všeobecne záväznými právnymi predpismi v oblasti cenovej regulácie vydanými na jeho základe).

26. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 1Obdo/51/2021 zo dňa 20. októbra 2022 judikoval, že žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu je žalobou o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP. Jej prípustnosť je podmienená existenciou osobitného predpisu, ktorý určitú osobu oprávňuje podať týmto predpisom špecifikovanú určovaciu žalobu (obdobne sp. zn. 7Cdo/268/2019, 4Obdo/56/2020, 4Obdo/71/2020, 4Cdo/26/2021, 9Cdo/7/2021). V kontexte uvedeného odvolací súd ďalej poukazuje aj na závery prijaté Najvyšším súd SR v jeho rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/238/2022 zo dňa 24. januára 2024, v ktorom ustálil, že ust. § 40a OZ je možné charakterizovať ako osobitný predpis. Odvolací súd vo vzťahu k uvedenému dopĺňa, že obdobne je žalobou o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP aj žaloba o určenie platnosti právneho úkonu (teda napr. že určitá zmluva o dielo je platná) či žaloba o určenie, že určitá právna skutočnosť nastala (napr. že nastal dôvod odstúpenia od zmluvy o dielo). Prípustnosť všetkých žalôb tohto druhu (o určenie právnej skutočnosti), vymedzených v § 137 písm. d) CSP, je daná tým, že osobitný právny predpis výslovne prípustnosť danej žaloby pripúšťa (napr. žaloba o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru, vymedzená v Zákonníku práce a pod.).

27. Odvolací súd však zdôrazňuje, že žalobca sa v tomto konaní domáha určenia neplatnosti odstúpenia od zmluvy o dielo a zároveň určenia, že táto zmluva naďalej trvá, a to v závislosti od posúdenia, či bol v prejednávanej veci naplnený dôvod odstúpenia od zmluvy.

28. Subsumujúc skutkové tvrdenia žalobcu, ktorými vymedzuje predmet sporu, odvolací súd uzatvára, že tieto nie sú subsumovateľné pod žiadny z dôvodov relatívnej neplatnosti právneho úkonu, vymedzený v § 40a Občianskeho zákonníka. Inými slovami, žalobca sa nedomáha v prejednávanej veci určenia právnej skutočnosti (t. j. určenia neplatnosti odstúpenia od zmluvy o dielo a od toho sa odvíjajúceho určenia, že zmluva o dielo je medzi sporovými stranami platná, ktoré závisia od prejudiciálneho určenia právnej skutočnosti, či bol naplnený dôvod odstúpenia od zmluvy o dielo zo strany žalovaných) z takého dôvodu, s ktorým Občiansky zákonník v § 40a spája relatívnu neplatnosť právneho úkonu. Žalobcom vymedzený

predmet konania teda nenapĺňa žiadnu zo skutkových podstát relatívnej neplatnosti, vymedzenej v § 40a Občianskeho zákonníka. Odvolací súd preto dospel k záveru, že bolo potrebné žalobu zamietnuť z dôvodu neexistencie právnej skutočnosti, ktorá by vyplývala z osobitného predpisu, a to práve z vyššie uvedeného dôvodu nemožnosti domáhania sa relatívnej neplatnosti podľa § 40a OZ.

29. Keďže súd prvej inštancie vo výroku správne žalobu zamietol (hoc vec nesprávne právne posúdil, no ako vyplýva z odôvodnenia tohto rozsudku odvolacieho súdu, správne právne posúdenie veci nevedie v dôsledku absencie osobitného predpisu, ktorý by pripúšťal žalobu o určenie právnych skutočností, ktorých určenia sa žalobca v prejednávanej veci domáhal, k inému rozhodnutiu o žalobe), odvolací súd napadnutý rozsudok, vrátane výroku o trovách konania (vo vzťahu ku ktorému žalobca neuplatnil osobitnú odvolaciu argumentáciu), podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

30. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že rozhodná úprava procesného práva poskytuje odvolaciemu súdu možnosť potvrdenia ním preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP nielen v prípade stotožnenia sa so spôsobom rozhodnutia v prvej inštancii (rozumej s výrokom rozhodnutia, poskytujúcim odpoveď na otázku majúcu sa vyriešiť) a súčasne aj s jeho odôvodnením, ale tiež v tých prípadoch, v ktorých odvolací súd považoval za vecne správny iba výrok rozhodnutia prvoinštančného súdu. O druhý z práve spomenutých prípadov ide spravidla vtedy, keď odvolací súd má za to, že dôvody vedúce súd prvej inštancie k vydaniu inak správneho rozhodnutia (opäť rozumej vo výroku) neobstoja vôbec (ako tomu bolo v prejednávanej veci), alebo tieto najmä v svetle odvolacích námietok nemusia byť postačujúcimi (obdobne uznesenie NS SR sp. zn. 6 Cdo 69/2016 z 22.02.2017).

31. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalovaným 1/ a 2/ voči žalobcovi priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania ako procesne úspešnej strane v odvolacom konaní.

32. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

: Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).